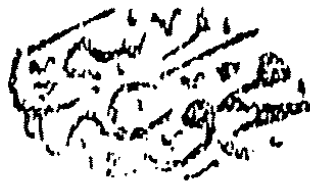

تاریخ وادستان

۱۳۳۶

برکوف بیلنیر لیبیق مجموعه صلاصا
پلاچوق آرا لیرا ورتده مجموعه بولموز

ایندلا شری خدمت اجدادی فراموش
آمارینه اصلانک و غبت اولموز

اعلناً وکرمآ بنده لرینه تحریراً ابلاغ ایله بوعاجزی برکزه ده مستفیض
بیورماکزی بالخاصه استرحام ایدرم . هر حله امر و فرمان
۲۱ شباط ۱۳۳۶ حریبه نظارتی مکتوبی سابق
ملی رضا

جوابی

برنجی وایکنجی مکتوب عالیلرینی صر مسیله آلام . برنجینک جوابی
مکتوب سامیلریله برلکده کله جک نسخه ده نشر صورتیله عرض ایدرم .
بالایه عیناً آلدیم ایکنجی مکتوب رعنا لری ایسه برنجی مراجعتی تکراردن
صکره سطرلر تمامیله فهم قدیم حقنده مطالعاتی و بعض سؤالی احتوا
ایدیور .

کتم وانکار ایتدیکی نسبی تصحیح ایله دنیایه آکلاندیم قبله لی زاده بی
بویله انجمن ادبیاتده ولوکه مسام جهان اولان جهل واذعانسزلغنه دأر
اولسون مبارک اغزیکنزه آلاکزه اگر حیت مسله لری سوقیله اولسه یدی
بیان تأسف ایدم جکدم .

زیرا والی سلیمان شهاب الدینک عثمانلی تاریخ ادبیاتی کویا تصحیح
صورتیله وباش طرفه ده یالکیز بر (یکی) لفظک علاومه سیله یازدینی
یکی عثمانلی تاریخ ادبیاتک نرسمی دوغریدرکه فهم قدیم حقنده یازدینی
بی معنا مطالعه لر طوغری اولسون . جدآ سویلرم که اعتقادجه قبله لی
زاده هنوز جهان ادبیاتده تولد ایتما مشدر یازدینی شیلری کویا که رحم مادر
جهالتدن یازوب کوندریور . چونکه جهان ادبیاته طوفان و علم و عرفان
وکمال تحصیل ایدن وحق بونلری تحصیل ایتما مش اولسه بیله باشند
براز عقل و شعوری اولان بر آدم هیچ بویله بی معنا مطالعه لری باطل
سطرلری یازمغه جسارت ایدم بیلیرمی ؟

بو قدر کفر جهل ایله برابر لاوز سلطان سلیم خان کبی شاهید

اوغلی شاعر، صاحب دیوان اوغلی صاحب دیوان بر معزز پادشاهمز حقند.
 ترك او جانك او جهالت كرسيسند. مشايان دقت بر عجم شاعری اولان
 و صافك تاريخ معروفي دانما يانند. كزديرن سلطان سليم ماده فاطمی
 اولدینی ایرانك معنوی اسیری ایدی) و (فارسی لسانيله بازان تورك
 اسلنه مسلوب شاعرلر من معنأ بزدن مسایيله مازة سوزلری صرف ایتدیمی؟
 كندی کبی بر طاقم اشكلرده باش صالیه رق ال چر به رق تقدیر ایتدیلمی؟
 سوكره بن ۲ نجی نومرولی مجموعه مده سن نه با پیورسین دیه اعتراض
 ایتمكلکم اوزرینه اعتراف قصور ايله تائب و مستغفر اولسی لازمکیرکن
 متصف اولدینی جهل و حماقت ایجابجه کویا جواب اوله رق یکی مجموعه لكه
 ۴ نومر و سنده اشكلرك دخی کمال حیرتله کوله لرینی موجب اوله جق صورتده
 (عقلی باشنده آدم ایچون معناری پك صریح و علماده قطعی بر حقیقت
 اولان بوجهلرك مألای آکلامیانلرله سوز من اوله ماز) سوزلرینی تکرار
 ايله وجود هر فانك هر طرفی علت جهل استیلا ایتمش احمق بر خسته ادبیات
 اولدیغنی جنایت ادبیه قیلندن اوله رق كندی لسانيله اعتراف ایتدیمی؟
 صکره باقی نك ترجمه حالی اوچ درت دفعه بر برینه مابین تحریر
 ایلدیکی حالد بونلرك جمله سنده سلیمان خان حضرتلری کبی باباسی
 یاوز سلطان سلیم صاحب دیوان شاعر، دده سی سلطان بایزید ولی صاحب
 دیوان شاعر، دده سنك قرداشی شهزاده جم صاحب دیوان شاعر،
 دده سنك باباسی فاتح سلطان محمد خان صاحب دیوان شاعر، دده سنك
 دده سی سلطان مراد ثانی شاعر اولدینی کبی بالذات کندیلری ده بر قطعه
 فارسی و بر قاج قطعه ترکی دیوان ترتیب ایتك صورتيله شاعر ویتشدردیکی
 بش اولادینك جمله سی ده شاعر اولان بر پادشاه ذی شان فاضل حقند
 درت بش دفعه در باقی نك ترجمه حالنده شاعر صنعتکار اولدیغنی تفوه ایدرك
 حالا اشكلکده دوام ایتمیورمی؟

بویله بر ادبیاتجیلر اشکنك نام مشومنی کرچه نفرینانه بر صورتده

مبارك آغز يکزمه آلمقدمه هر نه قدر معذور ايسه کزده لکن بيه هر حالده
او مبارک دمانکزی کلاب ايله زمزم ايله برقاج کمره ييقامش
اولديغکزمه شبه ایتیم . زیرا بنده سزک کبی یاییورم . اونک احوال
فضاحت اشتهالی یازدیغیم قلمده آریجه بر قلمدر او قلمی بشقه قلمبره
قارشدر میورم .

لیکن بیله تم که معارف نظارتی بهیله عاشق اولدیغندمیدر نه در ؟
(تورک ادبیاتنده ایلک متصوفلر) عنوانی آلتند قبله لی زاده یه اضاعه
اوقات ایتدیرمک صورتیله درت بشیوز صحیفه لک بر کتاب یازدیروب
باصدر مشلر موضوعی کویا احمدیسوی حضرتلریله یونس امره
حضرتلرینک احوالندن اشعارندن باحث ایش .

برکمره بوذاتلرک صحیح بر صورتده تاریخ وفاتلری مجهول اولدیغی
کبی زمانلرنده و یا خود کندیلرینه یقین بر زمانده یازلمش دیوانلری ده غیر
موجود .

وقتیله قاریشیق و مصطلح سوز سویلینلردن بری عجله بر عجله کیدیورمش
یولده او یقوسی کلش برقاج انجیر اغاجی کورمش اینوب آتی باغلامش
بر مقدار یامش ات چوزولمش بر طرفه صاوشمش حریف او یقودن او یانوب
آتی کورمینجه صورده جق بر آدم آرا مقدمه ایکن قارشیده چفت سورن بر
کویلی یه تصادف ایتمش به چفتجی به چفتجی دیه باغرمش چفتجی دن
نه وار اقدام جوابی آنجه شو سوزلری سویله مش :

(شوقارشوکی اناجیر آغا جنک ظل کیرنده قندوبند [۱] ایلدیکم داتبه
نوم غلبه ابدوب خوابه وارد قدمه اورته لئی تنها بولوب رشه بندین
چوزوب قنی طرفه عزیمت ایتدیکندن خبرک وارمی)

چفتجی همان صباتی الندن بر اقوب قوشه رق یاننه کلش اقدام
بردها او قویکنز دیمش حریف تکرار ایدنجه الی او پیش باشی آچمش

(والله افندم چوق كوزل بردعادر بنده باشم آغرییور اعلفاً شو
 او قودوغنكیز دعایی باشمه او فله یكیز معاقفا باشك آغرییور (چکر) دیمش .
 قبله لی زاده مكده انه احمدیسوی دن دوت بشیوز سنه صكره
 یازلمش (جواهر الابرار) نامند اساس سز برکتاب کچمش کویا اونی
 مأخذ ایدرك آرتق اوزاندیقه اوزاتمش مرقنهی کتسابده یالان یا کاش
 بر احمدیسوی اسمی کورمش ایسه کویا مهم : شی کورمش کی او کتابلرك
 اسمی تعداد ایش خالبوکه ایچلرنده هیج برشی یوق . بویه بر چوق
 کتابلر اسملرینی و برده یالان عبارملری کوزن بعض زواللی جاهلر
 طبعیدرکه آلدانوب برشی ظن ایدیورلر .

ایپك بویامق ایچون نه اعلا بر طریق !

وقتیله مصره بر قاضی کیتمش . محکمه کاتبی کیزلیجه یاننه دعوت
 ایدرك دیمش که بن عربجه بیلم بکا بریول او کرمه ، کاتب دیمش که
 افندم قولایدر . بن لازمکن محاکمه لری اجرا ایدرم ، ایش نتیجه یه
 واصل اولدقده ذاتکزه خطاباً - ایها القاضی افندی - دیرم سز بکا
 (نم) جوانی ویررسکیز بن فذلک کی او قورم بتر دکده یوزو کزه
 باقارم سز (حکمت) دیرسکیز ایش بتر دیمش قاضی افندی مصردن
 کلدن صكره دیرمشکه ه فی الحقیقه کاتب افندی بکا - ایها القاضی
 افندی - دیدیمی در حال (نم) دیردم طاقیر طاقیر بر طاقم شیلر
 او قوردی وقتا که چکسی حرکتن قالب یوزومه باقاردی . پنجره مک
 اوکنده دیز اوستی چوکر یوکسک برصدا ایله (حکمت) بی باصاردم .
 بنم سسمی ایشیدن چارشی خلق ، قوجه قاضی افندی ارسلان کی
 ینه (حکمت) بی باصدی دیرلردی بنم مصرده کی وظیفه م بر (نم) ایله
 برده (حکمت) بی او کرمک دن عبارت ایدی .

ایشته قبله لی زاده ده ماشاءالله، بیک کره ماشاءالله نه (احمدیسوی)
 حضر تلرینک ونه ده (یونس امره) حضر تلرینک هیج بر حاللرینه واقف

اولمدينى حالده يالكنز اسملىرى اوكرىشكە بشيوز مھىفەلك برىكتاب
يازمنە موفىق اولملىرى عالم جھالت ايچندە اشق حادىت جديده وغرىبە دن
اولسە كر كدر .

اكر معارف نظارتى بويىلە دكل ديه بيلير— قېلەلى زاده كېي
فورمە باشنە مكافات نقدىيە استەم يالكنز كاغد ايله مطبعە مصارفى
درعھدە اينسونلردە ياردېمى معانئىز يالانلرە بصل خط بطلان چكە جكمى
ونزىيە بر قلم ايله مشار اليھما حقندە هنوز كشف اولمامش نە قدر
حقايىق مئتبە ميدانە دوكلە جكمى اولوقت كورسونلردە آكلاسونلر .
قېلەلى زاده نك موھوم — تورك ادبياتندە ايلك متصوفلر — كتابنە بن دە
فانونى سلطان سليمان دورى شعرا سندن جمالى مرحومك اعمال كيميائى
موھوم حقندە يازدىنى شو سطرلرى مقام تقدير وتقرىضدە عينا بو محله
تحرير ايلرم !

• اى كيميائى طالب اولان ياران صفا بونسخە ايله عمل ايدە سىز
شويىلە كە :

اولا عنقايمورطە سنى طوغمامش اوغلان صاجيله قرق كيچە كونشندە
قوروتىمەلى . كوكسىز آغاچ ميوم سندن قرق دانە چكردك آلوب سحوق ايتىلى
لكن او شرط ايله سحوق ايتىلى كە چكردكلر اوفانمىيە . بو صورتلە سحوق
ايتد كدن سوكرە بر ديبىز طاوادە قاوورمالي . بىدە بر آتش كورمامش
چاناق ايچندە ازىمەلى . آدم اوغلانك الى طوقنمامش بزىدن آلەملى .
آندن سوكرە كدى يمورطە سنك صارىسنى آلمالى . ييلان سوديله
قارشدرمەلى . يانمامش چام كويلە قرق كون قار فروشندە قىزدرمالى .
بالق سودى ايچندە كھلە كھوكى ايله اوچ قىيە سمىز پىرە نك ياغىلە حل
ايتىملى . قارنچە قانادىنك قانيله سرچە اشكنبە سنى قويملى .
كوپك بويىنوزى ايچندە حفظ ايتىلى . حاجت وقتندە استعمال اولنە .
غايەت مجربدر . غفلت اونمىيە .

ایشته قبله لی زاده بو کی طوغری شیرله جمله سنه واقف . مبارکک
دنیا ده بیلمدی کی برشی یوقی که !

اوله دگلی یا . بوندن اون سنه اول غزته لرله نه قدر صقالیلر
وارایسه جمله سنی امتحانه دعوت ایتدی . کیم قارشی چیته بیلدی .
ایشته کتابنک تقریضی میدانده بویله سنه قارشی بشقه سوز سویله بیلیرمی ؟
ارتق کله لم فهم قدیم بخته ! فهمه نفی ، باقی مقلیدر دیمک
وبکنمامک بی وقوفانه برانصاف سزلقدن و تعمیر عالیلری وجهله — دیوانی
اوقومامش — دیمکدن بشقه برشیته حمل اولنه ماز ؛ زیرا فهم هنوز
اون یاشنده اولدینی حالده صرفی دیوانی یازمش و تحدیث نعمتی حاوی
۱۰۴۷ تاریخلی برده منظوم تاریخ تحریر ایتمش ایکن ارتق بوذاته
نفی ، باقی مقلیدر دین قبله لی زاده نک — سنک عقل واذانکه
طوب صیقه ییم — دیمکدن بشقه نه سویله نیله بیلیر فهم شویله جه صریح
سوزلریله دیواننده مسلکی کوستر میورمی ؟

مثلی یوقدر عجمده کرچه فهم رومده صرفی یه نظیرم بن
فهمک رباعیات خیامده دلداوه اولدینی شوق طعمه سندن مستباند .
ناچار که مست عشق خیام اولدم بو چارسوی جهانده بدنام اولدم
عشقله ایدوب رباعی یه میل فهم خیام صفت شهره ایام اولدم
فهم عتیقک ترجمه حالی نزد مده بولتان کتابلردن رضانک
تذکره سیله شیخی نک ذیل شقایقندن بشقه سنده بوله مدم سامی بک
مرحوم ایسه هیچ الماش . کرک رضا و کرک شیخی ده نه تاریخ ولادت
نده تاریخ ارتحالنی یازمشلر ، بیورلدینی کی ، دیگر بر محنده ده
(فهم) حقیقه کی معلومات هیجانه نک ابلاغ فی طلب بیور بیور سکنز .
فهم حنده رضا و شیخی ده کی بر قاچ کله ترجمه حال قیلندن اولیوب
بالکنز سامی بک کی اسمی سکوت ایله کچشد رمامکدن عبارتدر .
بونکله برابر فهمک تاریخ وفاتنک ۱۰۵۸ اولدینی شیخی کوستر مشدره .

سجل عثمانی ده ایسه دها بر باددر . چونکه فهیمک اسمی (فهیمی) قید اولدیفنی کبی هم مصره عزیمتی هم وفاتی تاریخلری یا کلش یازلمشدر . فهیمک ترجمه حالی و بعض وقایعی تذکره صفای، نیازی اسکوبی، اولیا چلبی سیاحتنامه سی، شیوه طریقت کبی بعض کتابلرده موجوددر . اسمی تعداد ابتدیکم شو کتابلردن فهیمک ترجمه حالی اولدقجه مختصر اولقله برابر اتم واکمل یازان اولیا چلبی مرحومدر . اولیا چلبی ده اولیان بعض وقوعانده اوته کیلرده وارددر . اولیا چلبی فهیمک اون یدی یاشنده و صفای چلبی اون سکز یاشنده ترتیب دیوان ایندیکنی یازیورلر . کرچه ارم لرنده کی فرق جزئیدر لکن بن اولیا چلبی نک روایتی دها اقوی کوردم . چونکه فهیم اون یدی یاشنه قدر استانبولده مکین ایدی اون یدی یاشنی اکمال صرہ سنده والی ایوب پاشا ایله مصره کتدی دیوان ترتیبی غائله لی زمانده دکل آسوده زمانده اوله بیلیر و برده اولیا چلبی (یارغار جانبرابرمن اولان فهیم) دیور بر آدمک احبابی حقنده واقفانه برروایتی البته فهیمک وفاتندن یتیمش اوچ سنه صکره یازیلان (تذکره صفای) روایتندن دها طوغری اولور .

فهیمک لساننده سهل بر «لکنت» اولدیفنی یالکز اولیا چلبی قید ایدیور بشقه کتابلرک هیچ بریسنده صراحت یوقدر حالبوکه بن فهیمک لساننده لکنت اولدیفنی اولیا چلبی سیاحتنامه سی باصلمازدن دها اول بیلوردم . تذکره لرک تصریح ایتماسنه تعجب ایدیوردم «اولیا چلبی» ده بو صراحتی کوردیکمه بشمه جه ممنون اولدم . فهیمک لساننده لکنت اولدیفنی بیلشم فهیمک شو قطعه سندن طولاییدر :

عیب ایتمه فهیم چکسه کفتاره تعب

ای چرب زبان دیم سکا نه در سبب

انواع جواهر سخله پردر

کربوزده کران اولسه لسانم نه عجا

بن اوبله قیاس ای دیورم که « ثابت » مرحومه ، شو صوک زمانلرده
اسناد اولنان لکنت لسان ، مسئله سی ، فهم ، دن غلط اولسه کر کدر .
زیرا ثابتک لکنت لسانه مبتلا اولدیغنه شمیدی به قدر کوردو کم
ترجه حال کتابلرنده تصادف ایتمدیکم کی « ثابت » طول مدت وزرا
امامتلرنده بولمیش ایدی . قرأته مانع اوله حق لکنت لسان ایله امامتک
اجتماعی ده بکار از غریب کی کلیور . وارسون بوجه حق ده اربابی تدقیق
ایتسون مناسب دوشدیکی اینچون یازده .

ایشته نور عینم ~~کوریلیور~~ که بر ذاتک ترجمه حالی یازمغه
باشلادقن صکره مأخذ آرامق هیچ بر زمانده طوغری دکادر .
مأخذلری آراملی بولمالی او قومالی ادخارا تملی ده اوندن صکره ایستدیکی
بر ذاتک ترجمه حالی یازمحق اولورسه ، اوزاته مأخذلر کندیلرینی در حال
ارائه و تقدیم ایدرلر . مأخذ خارجنده اوله رق بعض مجموعه لرده متفرق
صورتیله کوریلان فقره لره کلنجه ارباب مطالعه یه بونلرده خفی قالمز .
زیرا بن مطالعه یی دریایه بکزمه دیرم . بر واپور مرور ایتدکدن صکره
آرقه سی صوکره نصل که ایز براقیر . فکری واسع اولان ارباب مطالعه ده
بویله در یک چوق او قودینی شیلرک ایزلری وجداننده پایدار اولور .
عجبا مأخذلری بیلیمک و بولوق و بونلری بریره طولیلامق آز همه می
توقف ایدر مثلاً یوقاری ده اسمی کچن « شیوه طریقت » کتابی ، احبادن
شیخ الاسلام اسبق نسیب افندی مرحوم ادرنه ولایتی نیابتنده بولندینی
اثناده بنده کزمه یازدینی بر مکتوبده ادرنه کلشنی شیخی ، شرف الدین
افندیده بویله بر کتاب اولدیغنی بیلدیرمشدی . بنده شرف الدین افندی
حضرتلرینه بر عریضه یازدم . جدعالیلری شیخ مسلم افندینک بنده
بعض اشعاری اولدیغنی اگر « شیوه طریقت » کتابی استساخ ایتدیروب
کوندرسه او اشعاری ودها ایستیه چکی کتابی بالمقابله کوندره حکمی
بیان ایتشدم . مشارالیه در حال استساخ ایتدیروب وبالذات مقابله ایدرک .

نقصان یازیلان یرلری مبارک الیه علاوه ایدر کوندرر و بوکا مقابل
جدينك اشعارى ايله بر « عين الحيات » تفسيرى طلب ايدر بنده كمال
تشكرله كوندردم دها اولوقت مطالعه ايتديكمده فهمك بعض وقوعاتنه
تصادف ايتدم . بك ممنون اولدم . شيخ شرف الدين افندى وفات
ايدملى خيلى زمان اولدى . اوكتابك اصلى بيم بيلير زمرلرده قالدى .
بن وقتيله بوخدمتى ايفا ايتماش اولسه يدم شمدى « شيوه طريقت »
كتابتك موجود اولديغى بيان بيله اوليه جقدى .

بيليرسكزكه وقتيله (نوادير اسلاف) اسميله سنده . بر كتاب نشر
ايتمه قرار و يرمش . ذرت سنه يه مخصوص اولمق اوزره آصفنامه ، جام
جم آيين ، ماردن ملوك ارتقيه تاريخى ، عجائب اللطائف نام كتابلى نشر
ايتشدم . تونس تاريخى ، نظام الدول ، مصطفى نديمك خط دستيله اولان ضروب
امثال و شيوه طريقت و قونيه لى نظامى مك وقتيله يازيلان ترجمه حالى
كه نادر كتابلرده دردست طبع ايدى . عجائب اللطائف پس و پيشنى
بيلمين قبله لى زاده « آثار اسلاميه و مائيه مجموعه سى » ندم اون سكز صحيفه لك
اشكجه اعتراضده بولندى . بنمده جانم صيقلدى آرتق اوتة كيلرى چيقارمدم .
بنم اولسلسله يى نشره دوام ايتيشم قبله زاده يه دكل معارف نظارتنه كوچنديكمدن
ايلرى كلدى . بنم عليهمده قبله لى زاده هر غزته ده مقاله يازم بيليردى .
فقط معارف نظارتندن حكومت پاراسيله چيقاريلان بر مجموعه يه
يازيلوب سراپا يا كلش اولديغى حالده هر سطرى باشنه برده معارف نظارتك
اجرت و يرمسى غرايمى موجب اولدى . آرتق آينسى ترك ايتدم
والسلام يا نيازى اسكوبى يى بولونجه يه قدر نه لر چكدم بومبحث
اسير زلف دلارا اولان عاشقلىر حكايه سى قدر اوزوندر .

برده يكرمى بر ياشنده وفات ايدن بر شاهرك بو قدر آثار وجوده
كتير مسنه تعجب و تحسين نيوريه يور واقعا شايان استحسان و تعجيدر .
لكن بر انسان ، كسوه كبراي انسانيه يى لابس و تاج عقل و ادبى حائز

اولدی بونک قدر وشکری بیله رک و عالم صباوتی سفاهت و حماقتله
ابذل واسراف ایتمه رک چالیشیر و حسن طالعی ده بواوصافیه برابر
کندیسنی بر استاد کاملاک یداققدارینه تودیغ ایدرسه او یله برذکی ایچون
بوسنده ترتیب دیوان ایتک او قدر مهم برشی صاییه من . بن اون درت،
اون بش یاشنده بو ذکاده بعض چو جقلره تصادف ایتدم .

حق سلطان مراد ثالث مخدومی شهزاده مصطفی طقوز یاشنده
شریت شهادتی نوش ایلدیکی ائنده

نامیه مده کاتب قدرت نه یازدی بیلیمدم
آه کیم بو کلشن عالمده هرگز کولدم

بیته جلاد او گنده جان ویررکن اللری بیله رعشه دار اولمقسزین یازوب
معلم زاده سی نوعی چلبی یه کوندردیکی شقایقه محرردر نه بیوک خارقه
قدرتدر . کذلک اون یدی یاشنده شریت شهادتی نوش ایدن کنج
سلطان عثمانک دیوان اشعاری ملت کتبخانه سنده موجوددر .

ینه قونیله نظامی که فهمیم، ایلهم سن و بلکه دها کوچوک ایکن
ترتیب دیوان ایلشدی . آناری زمانی شعراسنک حتی احمد پاشانک
بیله فوقده عد اولیوردی . فاتح سلطان محمد خان حضرتلری درسعاده
دعوت ایلدی فهمیم نامراد کبی اوده پک کنج ایکن یولده وفات
ایلدی . نظامی نك صورت ظهور و وفاته دائر اوزمانده یازلمش پک
قیمتلی برده رساله وارددر . بن بونی «نوادراسلاف» مده یازم جقدم .

فقط انکسار ایتیم آما . جناب حق بوندن بویله جهالتنک شر
ومکیدندن اسلام چو جقلرینی محافظه بیورسون . قبله لی زاده نك
اشکجه سنه اعتراضی یوقاریده دیدیکم کبی معارف نظارتنک جهل و عها
ایجابی اوله رق برده اجرت ویرمک صورتیله قبول و ترویج ونشر
ایتمی اوزرینه ارتق اورساله نکده نشرندن صرف نظر ایلدمدی .
کذلک فرانسه لی «شارل ورنه» نام ذات پارس شهرندن خارجه

چقمق‌سزین اون بریاشنده ایکن اوستنده رسمی اولدینی حالد فرانسز
ولاتین لسانلرنده اولان دیوانی نشر ایلدکن صکره ترکی وفارسی
لسانلرینه و شعرلرینه هوس ایدرک اون درت یاشنده ایکن بویکی لسانده
دخی مکمل شاعر اولمش واون الی یاشنده بولندینی صروده ۱۸۵۴
میلادی و ۱۲۷۵ هجری تاریخنده ترکی وفارسی دیوان اشعارینی
کندی دستیه یازم رق پارسده طاش باصمه سیله نشر ایتشدرد :

بر نسخه سی ملت کتبخانه سنده موجوددر .

یازیسیده کوزل اشعاریده کوزلدرد مصراعلری بربریه اوقدر
موزون و هموار یازمشدرکه انسان حیرتده قالیور . بزده حالا ایکی
مصرامی بری بری نسبتده موافق بر صورتده یازمق بوزمانده پک چوق
شاهلرمنزه بیله نصیب اولمامقدمدر .

دیواننک یاشنده سلطان عبدالحجید خان حضرتلری حقنده ۳۵ بیتلی
برقصیده سی موجوددر سوزده شویله جه باشلایور :

ای شه منصور ، سلطان سلاطین جهان

ای سکندر ای فریدون ای سلیمان زمان

ای شه عالمپناه ای رستم انجم سپاه

ای شه دولتمثاب ای افتخار خسروان

ای ضیای شرق و غرب ای افتاب دور و دهر

ای محل سلطنت ای قبله جنت نشان

ای سن ای عبدالحجید خان ای شهنشاه کریم

ای که فرمان فلک قدرگدر اقوامده روان

ای سکا تخت سعادت ای سکا بخت و جلال

ای سکا اقبال و شوکت ای سکا تاج توان

قصیده نك نهایته یقین یرلرده دخی ذات حضرت شهریار یه عرض

صورتیه شوییتلری یازیور :

سویله کیم آچدم فرانسه ده کتاب عجز می
سویله اون بر یاشنده اولدم شاعر شیرین زبان
محرم اولدم خواجه سز الحمد لله ترکیه یه
ایلدی الفت بنمله بولسان دلیستان

ایتم اصلا عزیمت بلده استانبوله
ایک یارسدن بنی ایصال ایدر فکر ارکان
ساحه مشکلمه اولدی رهبرم چشم خدا
شاشه تحصیل ضعیفیدن نوله پیر وجوان

کوریلوریا ، ترک ممالکنده بولمیان ترک لسانی بیلمین بر اجنبی
چو جانی اون دهرت یاشنده مجرد سعی و غیرت معجزه سیله بویله ترکیه
وفارسیجه شعر سویلیوب اون آلتی یاشنده ایکن ده دیوانی پارس شهرنده
طبع ونشر ایدر سه ارتق بزم کنجلره نه دیمه لی :

قباحت کنجلر مزده دکل ، استاددن درس و تربیه کورمین قبله لی
زاده کیلری ودها بر طاقم حسنز و دوام سز لری معلم تعیین
ایدنلرده ! بن هیچ بر مکتبه هیچ بر استاددن ترکیه اوله رق حتی
سکنز سطرلق بر کتاب او قومادم . عجیباً ترکیه یازی یازمقدن ، ترکیه شعر
سویلمکدن محرومی یم . یا شو مکتبلر مزده ترکیه اوله رق ادبیاته و شعره
دائر او قوتدیریلان کتابلر نه در ؟ شبهه یو قدر که چو جقلری جاهل
بر افاق و ادبیات عظیمه و قدیمه من حقنده خصما یتشدرمک و بر طاقم
جاهل خواجه لری اقدار ایتک ایچون ابدار و اسراف نقود بیت المال
مسلیمندن بشقه برشی دکلدور .

فرانسولی «شارل وارنه» جناب لری اون دهرت یاشنده بر مکتبه مراجعت
ایتمکسزین خصوصی معلمدن ترکیه یی او کرند کدن صکره ترکیه اشعاری
مطالعه ایدرک اون آلتی یاشنده ایکن صاحب دیوان بر شاعر اولورده
و دیوانک باش طرفه ده اون بر بیوک محیفه یی حاوی ادبیاته دائر کوزل بر مقاله

یازارده یدی یاشندن اون آلی یاشنه قدر طقوز سنه مکتبلر مزده ترجه کتابلر او قودقلى حلاله معصوملر مذك بك چوققلى بواققدارى احراز ایدم مزلسه قباحه معلملر مزده ، معارف نظارتمزده دکلدرده یلکیمده در ؟

بناءً علیه علی کمال بك افندی حضرتلرینك ۱۳ مارت ۱۳۳۶ تاریخی محترم خزنه لرینك پیام ایامنده کی شوسوزلر مایف توارینخمزك باش طرفه التون قلملرله یازلمغه شایاندر .

« تحفدر دقت بیورلدیمی ، نرده مفرطانه برملت ادعاسنه قالقیشانلر سیاسیانده ، ادبیانده ، هر نه ده اولورسه بوملتله دوده قولاق برمناسب یسلینلر ، ماضی ملیزمه ، عنعنات ملیه مزه آکاه اولانلر در . مثلاملی یازیچیلریمزك محصول خامه لرینی شویله برنظر تبعدن کچیریکنز ، اونه ترجه در ، اونه ترجه که بالفرض نظیفك ، یاجنابك هادتا روحزمه حلول ایدن بیان صاف وصمیمیله مقایسه ایدیله جك اولورسه یر ، کوك تیتزر . مع مافیه عقلاً بویله اولقوده بك طبعیدر . نظیفلر ، جنابلر بوملتك ماضی ادبی ، مکارم صرفانی ازلدن بری تدقیق وتبع ایدرك یتشمه اولاد معرفتدر . بوملت که عصرلرجه عربك نخبه کالاتی دستور فضل و فضیلت ایدیندی ، عجمك زبده تفکراتیله مألوف اولدی . حقایق ، فضائلی افرادندن آنجاق بر بهره ، بر معرفت ایله تمیز ایدنلره القا ایدم بیلیر . مثلامرالیله قلمی آلان ترجه بی شرائط فصاحتیله یازاماز . لسانمزه حقیقی انشراح وانکشاف ملیسنی ویره مز ، یازمغه و ویرمکه قالقیشجه کولونج اولور . زواللی ترکك شوملك تالانی کی دیلنی ده پریشان ایلر .

ایشته او ثقیل تعیرلریله « ملتجیلر » بوکون لسانمزه و ادبیانمزه قارشیده بو وضعیتمده درلر .

اومت بو حال بك طبعیدر . چونکه صاری خلیا ماوی رؤیاشمند و فریله

«ارکنه قون» ، وه آلتای ، کوه و صحرا لرینه قوشمق امال احمق پسندانده سنده .
بولانلردن دهها بشقه نه بکله نیلیر ؟

وکلای دولت ، عظمای امت دهها طوغریسی هموم جهان
مدنیت بو حاللره حیرت ایتمکده ایکن وحتی بو حاللردن طولانی حاصل
اولان تهلکه عظیمه ارتق قپواوکنه قدر کیش ایکن قوه جامعه اسلامیه به
یاجهل و نادانی یوزندن یاخود حرص و طمع ایجابندن اوله رق انواع
اختلاف صوفقده اولان اوکی مزمن قفالره سوز آکلادیله بیلیرسه
عشق اولسون .

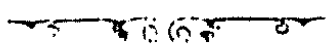
باز قکه معصوم کنجلره پک غدر اولیور . مکتبلر منزله نتیجه
محصول کمالاتی صفردن عبارت قالیور . ایشه اون یدی یاشنده ترتیب
دیوان ایدن فهم قدیمله اون آتی یاشنده ترکیه و فارسیجه دیوانی
کندی خطیله طبع ایتدیرن فرانسز شارل ورنه ، دلیل اوله رق میدانده
طوریور .

فهیمنک ، قصائد و تراکیب و تراجیع و غزلیات و قطعات و فارسی
بعض غزلیاتی حاوی دیوانی مشهور جهاندر . تذکره لرده بونلرن بشقه
آثاری تصریح اولنماقده در .

لکن اولیا جلی فهیمنک و لطائفه متعلق اون لسان اوزره بحر طویلدن
اون ایکی بند برهجویه سی وارددر . اودخی برلهجه غریبدره دیور .
بواثر هنوز بزم مشهودمن اولمامشدر .

جناب فهیمنک حال صباوت دینه جک برسن و سالد ایکن بویله اون
لسان ایله بر اثر یازمسی خارقه کمالاته انضمام ایدن براهین محیه دندر .
کنجلرمن و کنجلرمنزدن زیاده معلمرمن ایشتونلرده باری انصاف
ایدوب عبرت آسونلر . بعدما اسلافه اعتراض ایتماکله برابرا بچلرنده جاهل
اولانلری تحصیل علومه چالشمه بی ظاهر آکبر و نخوتلرینه ییدیرم میورلرسه
باری قهوه خانه لری قومار و عشرت کبی سفاقتلری ترک ایله اوزمانلرینی
کیزلیجه اولسون تحصیل علوم ایله مبادله ایتسونلر !

فہم حقندہ دہا پک چوق شیر یازم جقدم . لکن مطالعہ سیلہ
اومہم زمان عالیہ فی غصب ایتکدہ اولدیم ایچون سوزی کیورم
نورہیم .

ادبیات

افاضل وزرادن واعیان اعضای فخامندن رشید عاکف
پاشا حضر تکرینک و قتیلہ انشاد بیوردقلری
غزل حیتمندانہ و وزیرانہ لری

ملکی تخریب ایلدک ذوق ریاست نامہ
عدلی بیقدق خلقی محو ایتدک سیاست نامہ
جسم حریت کفن بردوش اولوب اخلاق ایلہ
دفن اولمشدر مزار یاسہ دولت نامہ
قابلامشدر ارض عثمانی بی یا جوج فتن
قلامشدر اولیان ظاہر قیامت نامہ
کورمدم قدر آشنای حقپرست و کاردان
وقفہ کیر حیرت اولدم استقامت نامہ
من نفس و حب ملت، خوف حق، بردہ و قوف
لازم غیر مفار قدر حکومت نامہ
سی ذاتی، فکر استقبال، علم واتحاد
منجلی اولوق کرک بالجلہ ملت نامہ
ذوق مالی، نشوۂ اقبالی جوق کوردم رشید،
جلہ سندن کلدی استغنا قناعت نامہ